

Positionpaper Kernenergie in de haven van Rotterdam

Indiener: Stichting e-Lise

Datum: 5 juni 2025

Website: www.e-lise.nl

Waar Rotterdam vroeger dankzij innovatiekracht vooruit liep op de rest van de wereld, dreigt Nederland nu achterop te raken. De meest moderne raffinaderijen en fabrieken werden vroeger altijd eerst in Rotterdam gebouwd. Met name omdat de Nederlandse samenleving dit wilde en kon en de overheid het stimuleerde. Omdat onze politiek thans slechts inzet op hernieuwbare energie, is onze concurrentiepositie ernstig verzwakt.

De samenstelling van de Rotterdamse Haven gaat daarom de komende jaren ingrijpend veranderen, zo is onze verwachting. Door hoge energieprijzen, hoge lonen en CO₂-heffingen staat een groot gedeelte van de industriële activiteit en werkgelegenheid in de haven van Rotterdam onder grote druk. Deze druk heeft al geleid tot de al dan niet aanstaande sluiting van de Gunvor raffinaderij en de fabrieken van LyondellBasell, Tronix, Indorama en Westlake. Een domino-effect in de toeleveringsketen is niet uitgesloten.

De stijgende energieprijzen worden nu veroorzaakt door

- de toenemende impact en omvang van fluctuerende productie van elektriciteit uit zon en wind;
- de daarmee gepaarde gaande sterk wisselende gasprijzen;
- de hoge kosten voor het uitbreiden van de netcapaciteit op land en op zee;
- extra nationale CO₂-heffingen bovenop Europees beleid voeren de druk nog eens op.

Samengevat: de stapeling van kosten ondermijnt de levensvatbaarheid van de Rotterdamse economie. Daarbij hebben we nog geen rekening gehouden met de stapelwerking van batterijopslag, waterstof voor elektriciteit, en waterstofcentrales die men in de toekomst wil inzetten om het elektriciteitssysteem draaiende te houden als de productie uit wind en/of de zon weg valt.

Tegelijkertijd is de stroomproductie in Rotterdam niet toekomstbestendig omdat deze vooral bestaat uit kolen-, biomassa- en gascentrales. Deze centrales stoten veel CO₂ uit en deze uitstoot wordt steeds zwaarder belast. Een mogelijke oplossing is het toevoegen van *carbon capture and storage* (CCS) maar ook dit leidt weer tot hogere kosten. Ook is de maatschappelijke acceptatie van biomassa en CCS laag. De protesten in Barendrecht zijn nog niet zo lang geleden. Rotterdam, kortom, heeft hoge nood aan nieuwe stroombronnen.

Als het gaat om leveringszekerheid kunnen hernieuwbare energiebronnen zoals wind en zon geen soelaas bieden. Ondanks het feit dat de Nederlandse overheid van plan is om 70 Gigawatt wind op zee te realiseren, biedt dit geen enkele garantie voor een gezonde economie. Er is geen leverzekerheid en de uitrol van deze hernieuwbare opwekcapaciteit

gaat ironisch genoeg gepaard met enorme secundaire kosten, zoals kosten voor het distributienet, kosten voor back-up als het niet waait en de zon niet schijnt, enzovoort.

Kernenergie kan daarentegen wel de stabiele en CO₂-vrije krachtbron zijn die Rotterdam nodig heeft. Het probleem van kernenergie is vooral dat we nu opnieuw in de beginfase van de uitrol van deze technologie staan. We moeten opnieuw leren hoe we deze centrales kunnen bouwen. De eerste centrales zullen ongetwijfeld betrekkelijk duur zijn. Maar omdat ze niet zorgen voor genoemde kostenstapeling, en het gebruik van kolen, biomassa en aardgas significant verminderen zorgen ze juist voor een remmend effect op de stijging van de elektriciteitskosten.

Kerncentrales hebben koelwater en andere infrastructuur nodig en daarom zijn de grote havens in Nederland ideale locaties. Rondom havens vind je ook industriële vraag naar energie, en dus is het ook logisch om kerncentrales juist daar te realiseren.

Vreemd genoeg heeft het Havenbedrijf Rotterdam ervoor gekozen om de voor kernenergie bestemde waarborglocatie op Maasvlakte I volledig vol te laten bouwen. Op de plek waar ooit een kerncentrale was voorzien staan nu o.a. een biomassa/kolencentrale en twee gascentrales. Die ruimte zal binnenkort vrijkomen omdat de opwekking van elektriciteit binnenkort fossielvrij moet zijn. Dan is daar ruimte voor andere economische activiteiten, maar voorwaarde is dan wel dat er kerncentrales gerealiseerd zullen worden op een andere plaats in de haven van Rotterdam.

Het is logisch dat het havenbedrijf bepaalde voorkeuren heeft voor wat betreft de economische activiteiten die worden ontplooid. Maar de internationale concurrentiepositie van de Rotterdamse haven wordt ondermijnd door het ontbreken van betaalbare stroom uit een stabiele bron die vrij is van hoge CO₂-heffingen en de genoemde kostbare stapeleffecten grotendeels vermijdt.

Daarom vinden wij het voornemen van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) om plek te vinden voor twee nog te realiseren grote kerncentrales in de Haven van Rotterdam een goed idee.

Wij stellen voor om de centrales integraal onderdeel te maken van het elektriciteitsnet in de haven zodat ze direct stroom kunnen leveren aan industriële eindgebruikers. En wellicht kunnen de centrales ook industriële warmte leveren aan diezelfde gebruikers. De overschotten kunnen het regionale en/of landelijke net op.

Toekomstvisie:

In de toekomst zullen de raffinaderijen een voor een sluiten en vervangen worden door fabrieken waar duurzame brandstoffen gemaakt worden. Voor deze brandstoffen zijn hoge temperaturen en veel elektriciteit nodig. De elektriciteit wordt geleverd door de kerncentrales die KGG voornemens is te bouwen. De warmte kan dan door kleine hoge-

temperatuur reactoren geleverd worden die nu in ontwikkeling zijn, bijvoorbeeld door het Nederlands/Franse bedrijf Thorizon.

Door actief in te zetten op de komst van deze kerncentrales geven Rotterdam en de Rotterdamse Haven een duidelijk signaal af: hier is in de toekomst betaalbare en stabiele stroom beschikbaar voor moderne industriële activiteiten.

Met de komst van twee grote kerncentrales verwerft Rotterdam opnieuw een Europese koppositie in het verbeteren van het vestigingsklimaat van deze nieuwe industrieën. Oude en nieuwe handelspartners zullen de Rotterdamse weer herkennen als de bruisende haven en dé poort naar het Europese achterland.

www.e-lise.nl

Stichting e-Lise zet zich in voor brede maatschappelijke acceptatie van kernenergie en voor het uitbreiden van kernenergie in Nederland. Dat doen we pro bono, pro deo, en zonder financiële ondersteuning van de kernindustrie.